

Symposium Oddziału PTL w Gdańsku "Gospodarka leśna na Mierzei Wiślanej"

Wspólnym staraniem oddziału PTL w Gdańsku i Oddziału SITLiD zorganizowano w październiku 1991 r. wyjazdowe sympozjum nt. "Gospodarka leśna na Mierzei Wiślanej". Celem sympozjum była ocena gospodarki leśnej oraz zaproponowanie perspektywicznych kierunków dla niej na tym bardzo atrakcyjnym i ważnym dla całego kraju zakątku.

W sympozjum wzięło udział około 60 osób z OZLP Gdańsk, nadleśnictw Elbląg, Gdańsk, Wejherowo, dyrekcji Parku Krajobrazowego "Mierzeja Wiślana", Instytutu Ochrony Środowiska w Gdańsku, oraz miejscowej administracji państwowej.

Mierzeja Wiślana z racji swojego usytuowania jest jednym z bardziej atrakcyjnych pod względem turystycznym i przyrodniczym regionów naszego kraju. Ten wąski pas o szerokości do 2 km powstał w wyniku współdziałania prądów morskich, wiatru i nurtów Wisły z piasków akumulacji eolicznej zalegających na piaskach morskich. Pokryty on jest na przeważającej powierzchni lasami. Łączna pow. lasów Mierzei Wiślanej od przecinającej ją na wschodzie granicy państwa, po przekop Wisły na zachodzie wynosi 5297 ha. Z tego areału 92,2% to lasy państwowe Nadleśnictwa Elbląg, 7,7% lasy innych instytucji (Urząd Morski, lasy komunalne i zakładów pracy) a tylko 0,1% to lasy prywatne.

Przeważającymi typami siedliskowymi są tu: Bśw (44,5%) i BMśw (34%)

Głównym gatunkiem lasów Mierzei jest sosna zajmująca 89,6% pow., dalej to brzoza — 5,7%, dąb — 1,3%, buk — 1,2%, olsza cz. — 1,2% oraz inne — 1%. Widzimy więc, że skład gatunkowy jest zniekształcony, przeważają monokultury sosnowe. Duża część drzewostanów wymaga stopniowej przebudowy głównie w kierunku zwiększenia udziału gatunków liściastych (dąb, buk). Prawie cała Mierzeja wchodzi w skład Parku Krajobrazowego "Mierzeja Wiślana" i jego otuliny. Tak przedstawia się bardzo krótka charakterystyka lasów Mierzei Wiślanej. Uczestnicy sympozjum wzięli udział w objeździe terenowym, w czasie którego zaprezentowano najbardziej charakterystyczne fragmenty drzewostanów Mierzei Wiślanej. Następnie wysłuchano następujących referatów:

- "Stan gospodarstwa leśnego na Mierzei Wiślanej" – mgr inż. A. Gromadzki, mgr inż. T. Szymański;
- "Ocena bieżącej gospodarki leśnej na Mierzei Wiślanej" – mgr inż. K. Raci-borski;
- "Gospodarka leśna a presje antropogeniczne na Mierzei Wiślanej" – mgr inż. W. Grus, mgr G. Piankowski, mgr inż. R. Giedrys.

Objazd terenowy i wygłoszone referaty były podstawą do bardzo ożywionej dyskusji. Materiały z referatów oraz wyniki dyskusji były podstawą do przyjęcia przez uczestników sympozjum wniosków które przesłano do właściwych instytucji.

Sprawny przebieg sympozjum zawdzięczamy wysiłkom i pomocy gospodarzy terenowych z nadleśnictwa Elbląg oraz kolegom z OZLP Gdańsk i BULiGL w Gdyni, którym należą się serdeczne słowa podziękowania.

Wnioski

- Gospodarka leśna na Mierzei Wiślanej powinna uwzględniać w pierwszej kolejności pozaprodukcyjne funkcje lasu:
 - glebochronną z uwagi na eoliczny charakter utworów geologicznych tworzących Mierzeję,
 - rekreacyjno-turystyczną w związku z wybitnymi walorami w tym zakresie, zachęcającymi do intensywnego napływu ludności na teren Mierzei w sezonie letnim.
- W celu prawidłowego spełnienia funkcji omówionych już w punkcie 1, cały teren Mierzei pokryty lasami należy bezwzględnie utrzymać w kategorii lasów ochronnych.
- Ochrona środowiska i ochrona przyrody powinna być integralną częścią miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- Gospodarka leśna na Mierzei Wiślanej powinna być ukierunkowana na budowanie drzewostanów wielogatunkowych, wielopiętrowych, zbliżonych charakterem do naturalnych zespołów leśnych występujących tu w minionych wiekach. Drzewostany te spełniać powinny również warunki niezbędne do turystyki i wypoczynku ludności licznie odwiedzającej półwysep.
- Do osiągnięcia wymienionych celów niezbędne jest:
 - opracowanie map glebowo-siedliskowych Mierzei pokazujących potencjalne możliwości siedlisk,
 - wprowadzanie na szeroką skalę liściastych podszytów i drugiego piętra,
 - pełne wykorzystanie istniejących i inicjowanie nowych odnowień naturalnych,
 - stosowanie różnych rodzajów rębni zapobiegających degradacji siedliska. Na siedliskach boru suchego i boru świeżego zaleca się stosować rębnię gniazdową zupełną (Id) o powiększonej pow. gniazd z okresem odnowienia do

do 15 l. Na siedliskach boru mieszanego świeżego najbardziej odpowiednią rębnią jest gniazdowa zupełna (Id) typowa.

- Z uwagi na istnienie zablokowanych drzewostanów sosnowych od IV do VI kl. (ca 50% pow. leśnej) należy rozłożyć w czasie okres ich przebudowy i tam gdzie pozwalają na to warunki siedliskowe powinno się prowadzić intensywne trzebieże oraz wprowadzać podsadzenia produkcyjne gatunków liściastych (buk, dąb, lipa).
- Drzewostany VII, VIII kl. w. i starsze kończące swój wiek biologiczny powinny być wymieniane na młode pokolenie. Z uwagi na swój zły stan stanowią one zagrożenia dla przebywającej w nich ludności.
- Mając na uwadze zachowanie zwartości kompleksu Mierzei, należy dążyć do usunięcia części ośrodków wczasowych poza obręb lasu, tak aby pozostawić naturalne ciągi ekologiczne.
- Podstawą gospodarowania urbanistycznego powinny być miejscowe plany oparte na regionalnym planie zagospodarowania Mierzei, przy czym pożądane jest przyspieszenie opracowania tych planów.
- Uwzględniając specyfikę przesuwania się kolonii kormoranów w rezerwacie, proponuje się rozszerzenie jego granic do oddz. 35 i 90.
- Niezbędne jest prawne uregulowanie problemu pozyskiwania bursztynu w kierunku silnego zdyscyplinowania i kontroli tego zagadnienia.
- W celu zmniejszenia szkodliwości zaśmiecania półwyspu, należy we wszystkich miejscowościach zorganizować przejściowe wysypiska śmieci. Problemem tym należy zainteresować terenową administrację samorządową.

Tadeusz Chodnik